

Posudek vedoucího diplomové práce

Název:

Polopresidencialismus ve Finsku a na Islandu / Semi-Presidentialism in Finland and Iceland

Autor: Bc. David Němec

Vedoucí: Mgr. Martin Štefek, Ph.D.

Diplomová práce Davida Němce je dvoupřípadová studie poloprezidentských režimů ve Finsku a na Islandu. Text je členěn do čtyř částí, obsahuje 82 tiskových stran.

Hned první věta úvodu nastiňuje autorův záměr: „*Diplomová práce si klade za cíl porozumět konceptu polopresidentských systémů.*“ (s. 6) V úvodní části diplomant dále představuje strukturu textu, stav bádání a odůvodňuje volbu studovaných zemí. Na poli výzkumu semiprezidencialismu jsou Finsko i Island vděčnými empirickými případy. Zatímco Finsko je podle mnohých jedním z historických případů, Island bývá studován kvůli historickému rozporu mezi ústavním textem a „skutečným“ postavením hlavy státu.

V první metodologické kapitole David Němec představuje postup práce a časovou periodizaci zkoumaných případů. Závislou proměnnou je pro autora postavení prezidenta. Cílem práce je odhalit hypotézy o možných nezávislých proměnných (viz s. 10). Výzkumný design práce je inspirován standardní prací Johna Gerringa. Ve druhé kapitole autor jednak dobře shrnuje vývoj bádání o semiprezidencialismu (pracuje s koncepty M. Duvergera, G. Sartoriho, R. Elgieho, L. Metcalf, M. Shugarta a J. Careyho), jednak se k jednotlivým autorům kriticky vyjadřuje a sám volí nejvhodnější konceptuální rámeček.

Následující dvě kapitoly jsou strukturálně symetrické. Třetí kapitola začíná stručným historickým výkladem o vývoji finského politického systému od počátku dvacátého století. Němec pozorně sleduje jak ústavní vývoj, tak i genezi stranického systému. Vysvětluje příčiny ustavení silného prezidenta a následně sleduje dynamiku systému v dalších desetiletích. Všimá si samozřejmě mezinárodního postavení Finska a právě v tomto faktoru vidí jeden z důvodů silného postavení finských prezidentů (viz např. s. 30–31). Pozornost je věnována Kekkonenově éře, v níž se semiprezidentské rysy režimu projevovaly nejvíce. V podkapitole

IIIa si diplomant klade relevantní otázku týkající se vlivu stranického systému na postavení prezidenta. Vazbu však autor nenajde. (Zde je však třeba podotknout, že analýza stranického systému je spíše povrchní a bez aplikace pokročilých analytických nástrojů.) V podkapitole IIIb diplomant dochází k závěru, že Finsko již poloprezidentským režimem (dle Shugarových kritérií) není.

Obdobně je vystavěna i kapitola IV. Autor ukazuje, že v průběhu desetiletí od zavedení přímé volby prezidenta hlava státu sehrávala – navzdory silným pravomocím daným ústavou – převážně symbolickou úlohu a že např. v procesu sestavování vlád se systém podobal čistému parlamentarismu. Důležitou součástí kapitoly je výklad o ekonomické krizi a o (neúspěšném) pokusu změnit ústavu. Na rozdíl od Finska Němec Island za poloprezidentský systém považuje (viz podkapitola IVc) – a to nejen z hlediska psané ústavy, ale zejména vzhledem k proměně postavení hlavy státu v posledních letech.

Poznámky k formální stránce:

- V textu jsou zaměňovány pomlčky a rozdělovníky.
- Číslování práce neodpovídá propozicím FF UK.
- Přímé citace v anglickém jazyce měly být přeloženy do češtiny.
- Diplomanta jsem zpravil o nevhodnosti citování jiných bakalářských a diplomových prací. V bibliografii jich přesto figuruje celkem šest. Některé uvádí též ve svém pojednání o stavu bádání (viz s. 7–8). V tomto případě lze pochybovat o nezbytnosti citování studentských prací.

Shrnutí: Diplomová práce Davida Němce je poměrně zdařilá, potenciál tématu však nebyl zcela naplněn. Text splňuje nároky kladené na kvalifikační práce tohoto stupně. Lze si však představit hlubší proniknutí do studovaných problematik i zapojení pokročilejších analytických nástrojů. Práci doporučuji k obhajobě. Navrhuji hodnocení mezi stupni „**velmi dobře**“ a „**dobře**“ (2–3).

V Praze dne 9. 6. 2020

Martin Štefek